

یادداشت

قراردادهای پیمان آتی در مرکز مبادله ایران طراحی شد

علی سعیدی

مدیرعامل مرکز مبادله ارز و طلای ایران

مرجعیت قیمت جایی است که عموم به آن مراجعه می‌کنند، یعنی مرجعیت قیمت، قاعدتاً چیزی نیست که بگوییم از فرداً مثلاً فلان قیمت، قیمت مرجع شود. بازار هر چقدر بتواند اعتماد بازنگاران آن بازار را جلب کند، آن زمان آن قیمت هم، قیمتی خواهد بود که قیمت مرجع خواهد شد. نرخ‌هایی که در دنیا هم نرخ‌های معروفی هستند و در گذر زمان، نرخ‌های مرجع شده‌اند، ممکن است به لحاظ جغرافیایی در یک نقطه باشند، ولی بسیاری از کشورها و خیلی از نقاط دنیا از آن نرخ‌ها تبعیت کنند.

در مورد موضوع کنترل نوسان، ما در بعضی از دارایی‌های مالی نوسان را دوست داریم، آنها جایی است که به اصطلاح سرمایه‌گذاری انجام می‌شود، یعنی سرمایه‌گذاران در صورتی که نوسان وجود نداشته باشد، اصولاً معامله‌ای انجام نمی‌دهند. بنابراین در مورد برخی از دارایی‌های مالی، نوسان امری طبیعی است و اصولاً محرک انجام معاملات نیز همین نوسانات است. در مورد برخی دیگر از دارایی‌های مالی چنین نیست، مثل نرخ ارز چون اصولاً ارز دارایی برای سرمایه‌گذاری نیست. هر چند تمایل به سرمایه‌گذاری در آن وجود دارد، ولی در اصل پول و وسیله تسهیل تبادل است. هر چقدر نوسانات بیشتر باشد، به تعبیر علم مالی باعث می‌شود هزینه سرمایه‌افزایش پیدا کند، افزایش هزینه تأمین مالی یا هزینه سرمایه‌باعت می‌شود بازده مورد انتظار بالا برود و اصولاً مجموعه‌ای از پروژه‌ها قابلیت انجام نخواهد داشت. به خاطر همین است که مفهوم پیش‌بینی‌پذیری هم در اقتصاد وجود دارد، هر چقدر نوسان کمتر باشد، به تبع آن، پیش‌بینی‌پذیری اقتصاد هم بیشتر خواهد شد.

کارکرد مرکز مبادله این است که بتواند ابزارسازی کند و دیگر اینکه بتواند نیازهایی را که در سطح جامعه برای ارز وجود دارد، پاسخگو باشد و تأمین کند، بنابراین یکی از مأموریت‌هایی که برای ما تعریف شده و خود را موظف می‌دانیم برای اینکه آن را به بهترین نحو انجام دهیم، این است که تقاضاهایی را که مشروع، رسمی و نیازهای واقعی وجود دارد هر چه بیشتر پاسخ دهیم.

مأموریت دیگر طراحی روش‌های تأمین مالی و مدیریت ریسک است. ابزارهای مالی به طور کلی به دو دسته تقسیم شده‌اند؛ ابزارهای تأمین مالی و ابزارهای پوشش ریسک. در خصوص ابزارهای تأمین مالی، تجربه‌ای که پیش از این در مرکز مبادله انجام شد، اوراق مرابحه ارزی بود که البته به آن اکتفا نخواهد شد و ما در حال حاضر روی بقیه اوراق ارزی هم با توجه به ویژگی‌های خاص صنایع کار می‌کنیم. از جمله اوراق سلف ارزی، اوراق وکالت ارزی که بتوانیم از آنها برای تأمین مالی بخش ارزی پروژه‌های داخل کشور استفاده کنیم. نمونه اولیه آن مربوط به اوراق مرابحه‌ای بود که در جمع ۲۰۰ میلیون یورو کل مبلغ سرمایه‌گذاری‌اش بود، سری اول آن ۱۰۰ میلیون یورو منتشر شد و آن شاءالله تا چند هفته دیگر سری دوم آن هم انجام خواهد شد. از صنایع دیگر به جز پتروشیمی هم تقاضایی واصل شده که آنها هم در نوبت خودش انجام خواهد شد. تمایزی هم که با بازار اوراق بهادار ریالی دارد، در این است که این اوراق مبتنی بر ارز است. هم وجوه به صورت ارزی جمع‌آوری می‌شود و هم بازپرداخت به شکل ارزی است، ضمناً این اوراق به شکل عرضه عمومی نخواهد بود، بنابراین خریداران محدودی می‌توانند این اوراق را خریداری کنند و معاملات ثانویه آن هم به شکل حراج پیوسته نخواهد بود. آنجایی که معامله‌گران خرد وارد می‌شوند نهایتاً مدل معاملاتی هم حراج پیوسته است، ولی آنجایی که به شکل عرضه‌های عمده اتفاق می‌افتد، آن زمان بر اساس مذاکره معاملاتی انجام می‌شود؛ این تمایزی است که بین دو اوراق وجود دارد.

در مورد ابزارهای پوشش ریسک یا ابزارهای مشتقه هم ما برنامه داریم، قرارداد پیمان آتی طراحی شده، کارهای نهایی آن در حال انجام است و منتظریم بتوانیم با بانک مرکزی در مورد اجزای آن که در مقررات و دستورالعمل آمده، موضوع را نهایی کنیم. به نظر می‌آید با کمک این ابزارها، چه سلف ارزی و چه پیمان آتی ارزی بتوانیم بحث پیش‌بینی‌پذیری را تا حدی ایجاد کنیم و آن فضا ایجاد شود.

هر کدام از این ابزارها در این بازار کارکردی دارند و می‌تواند بشدت در داشتن آن الگوی مطلوب مؤثر باشد. به هر حال در بازارهای مالی با وجود اینکه به دنبال این هستیم که نوسان را کم کنیم، ولی بالاخره نوسان وجود دارد. این نوسان را گاهی می‌توانیم به متغیرهای بنیادین اقتصاد نسبت دهیم و گاه می‌توانیم این را به رفتار بازنگاران، هیجانات، عواملی مثل ترس و اینطور موارد نسبت دهیم، در هر حال این نوع نوسان را می‌شود پذیرفت و برای آن چاره اندیشید. در کشورهای مختلف بین یورو و دلار هم نوسان وجود دارد و در گذر زمان با سیاست‌های مختلف نرخ بهره، این نوسانات وجود داشته است، اما فعال اقتصادی می‌داند که چطور می‌تواند ریسک خود را مدیریت و آینده را قابل برنامه‌ریزی کند. آن چیزی که ما در مورد ابزارهای مشتقه ارزی انتظار داریم که بتوانیم در ایجاد آن موفق شویم، این است که امکان برنامه‌ریزی زمانبندی شده را برای افراد فراهم کنیم، از جمله صادرکننده‌ها و واردکننده‌ها که در این بازار نیازهای واقعی خودشان را می‌خواهند برآورده کنند، بنابراین بخشی از جلوگیری نوسان را می‌توانیم برای کسانی که از ریسک گریزان هستند، مدیریت ریسک بدانیم، چون به هر حال گروهی هم ریسک را دوست دارند، آنها هم فعالانی هستند که در بازارها کار می‌کنند. معمولاً در بانک‌های سرمایه‌گذاری دنیا هم همین است. اینها محصولات مالی مختلفی را طراحی می‌کنند، در اختیار مشتریان خودشان قرار می‌دهند و بعد می‌توانند تمام این درخواست‌ها را از شرکت‌های مختلف جمع‌آوری و ریسک خودشان را در بازارهای مالی بین‌المللی مدیریت کنند.

اینکه تا چه حد ما برای ایجاد چنین بازاری موفق شویم، به عوامل متعددی برمی‌گردد و اینکه چطور بتوانیم این بازار را تعریف کنیم و به مخاطبان خودمان این را نشان دهیم. موفقیت این ابزارها به دانش گروهی برمی‌گردد، اسمش را سواد مالی یا هر چیز دیگری بگذاریم، درک عموم، درک واسطه‌های این موضوعات از مسائل است، منظوم از واسطه‌ها، رسانه‌ها هستند، به هر حال رسانه‌ها در اینکه بتوانند ذائقه ادراکی جامعه را تشکیل دهند، نقش مؤثری دارند. هر چقدر این دقیق‌تر باشد، طبیعتاً در پیاده‌سازی این ابزارها می‌توانیم موفق باشیم و گزینه بهترین ابزار را می‌شود با ید پیاده کرد یا تعبیرهای نادرستی نسبت به آن روا داشت و نهایتاً آن را ناکار و ناکارآمد کرد.

عکس: ایران

ریزش ۱۵۰۰ تومانی قیمت دلار در یک روز

گزارش

بررسی میدانی بازار ارز نشان می‌دهد که از ابتدای معاملات صبح روزگشته، قیمت دلار در بازار غیررسمی با ریزش مواجه شده است. به گزارش فارس، دلار روز شنبه در مرکز مبادله ارز و طلا در بخش اسکناس بدون تغییر ۴۲ هزار ۹۲۱ تومان و در بخش حواله ۳۹ هزار و ۵۲۱ تومان کشف قیمت شد. در هفته گذشته نرخ دلار تحت تأثیر تحولات منطقه به عنوان عامل بیرونی و تلاش دلالت و واسطه‌گران به عنوان عامل داخلی تا نزدیکی کانال ۶۰ هزار تومان پیش رفت، البته این‌بار نیز همچون دوره‌های قبل بسیاری از کارشناسان و فعالان بازار تأکید داشتند که این رشد قیمت‌ها ربطی به بنیان‌های اقتصادی داخلی ندارد و با ورود سیاستگذار ارزی دوباره قیمت‌ها نزولی خواهد شد.

پیش‌بینی تحلیلگران و فعالان بازار ارز عملی شد و با شروع فعالیت بازار شاهد ریزش نرخ‌ها در بازارهای غیررسمی و کانال‌های تلگرامی

بودیم و قیمت‌ها دوباره به روزهای قبل از نوسان بازگشت. در لحظه تنظیم خیر قیمت دلار که هفته گذشته تا نزدیکی کانال ۶۰ هزار تومان هم پیشروی کرده بود دوباره به کانال ۵۰ هزار تومان عقبگرد داشت و برابر ۵۶ هزار و ۶۰۰ تومان بود.

دلار در صرافی‌ها نیز در این روز به نرخ ۴۲ هزار و ۴۹۱ تومان خریداری و با نرخ ۴۳ هزار و ۱۲۶ تومان فروخته شد. همچنین یورو در صرافی‌ها با نرخ توافقی به قیمت ۴۶ هزار و ۲۹۲ تومان معامله شد، اسکناس درهم امارات ۱۱ هزار و ۶۸۷ تومان ارزش‌گذاری شد.

بررسی میدانی بازار ارز نشان می‌دهد، دلار آزاد توسط دلالتن مقابل صرافی‌ها ۵۶ هزار و ۴۲۰ تومان معامله شد؛ معاملات دلار در بازار غیررسمی طی دو هفته گذشته افزایشی بوده است، در جریان معاملات روز شنبه نرخ دلار در بازار کاهش ۱۵۰۰ تومانی را تجربه کرده است.

آخرین قیمت انواع سکه و طلا

در نخستین روزهفته در میدان

فردوسی سکه طرح قدیم با کاهش ۵۱۰ هزار تومانی به نرخ ۳۰ میلیون و ۷۰۵ هزار تومان داد و ستد شد، همچنین سکه تمام‌بهار آزادی طرح جدید نیز با کاهش ۶۹۰ هزار تومانی به قیمت ۲۲ میلیون و ۶۹۷ هزار تومان معامله شد و حباب آن کاهش یافت.

حباب سکه امامی ۵ میلیون و ۳۱۸ هزار تومان و حباب سکه بهار آزادی ۳ میلیون و ۳۱۱ هزار تومان شد؛ نیم‌سکه در بازار به نرخ ۱۸ میلیون و ۶۵۰ هزار تومان داد و ستد شد، ربع‌سکه به قیمت ۱۱ میلیون و ۶۵۰ هزار تومان عرضه شد؛ همچنین هر سکه یک‌گرمی به نرخ ۶ میلیون و ۵۰ هزار تومان معامله شد.

هر گرم طلای ۱۸ عیار ۲ میلیون و ۸۴۸ هزار تومان در هر گرم قیمت‌گذاری شد، همچنین هر مثقال طلای ۱۸ عیار، ۱۲ میلیون و ۳۳۶ هزار تومان نرخ‌گذاری شد؛

نرخ طلای آب‌شده نیز هر مثقال ۱۱ میلیون و ۹۹۰ هزار تومان بوده است. هر اونس طلا (معادل ۳۱.۱۳۲ گرم) با افزایش ۱۱ صدم درصدی به قیمت ۲۰۳۹ دلار معامله شد.

البته در این بین نباید ورود بانک

آمارهای دریافتی از میزان عرضه ارز در بازار نیما طی دو روز پایانی هفته گذشته نشان می‌دهد که به‌رغم افزایش عرضه از سوی بازارساز خریداری برای ارزهای اصلی در نیما وجود ندارد

آمارهای دریافتی نشان می‌دهد که مجموع ارز عرضه شده از سوی بازارساز در نیما طی روز سه‌شنبه ۱۰ بهمن ماه ۳۶۱ میلیون دلار بوده است و از این میزان فقط ۹۲ میلیون دلار معامله شده است. روز سه‌شنبه در بازار نیما ۲۵۲ میلیون درهم عرضه شد که از این میزان تنها ۱۲۳ میلیون دلار معامله شد؛ همچنین در این روز ۱۲۰ میلیون دلار عرضه شد ولی تنها ۴۲ میلیون دلار معامله شده است.

معادل ۱۵۰ میلیون روبل روسیه نیز عرضه شده و ۱۵۰ میلیون نیز معامله شده است. ۱۸ میلیون روپیه هند عرضه شد که هیچ خریداری نداشته و معامله این ارز صفر بوده است.

همچنین در روز سه‌شنبه ۶۸۵ میلیون یوان چین در سامانه نیما عرضه شد که از این میزان تنها ۲۶ میلیون یوان معامله شده است. ضمن اینکه از ۶۳ میلیون یورو عرضه شده در نیما از سوی بازارساز تنها ۱۱ میلیون یورو معامله شده است. روز چهارشنبه ۱۱ بهمن ماه نیز از مجموع ۳۶۳ میلیون دلار ارز عرضه شده در بازار نیما تنها ۱۰۲ میلیون دلار معامله شده است. چهارشنبه گذشته ۲۰۹ میلیون درهم در نیما عرضه شده که تنها ۱۲۱ میلیون درهم معامله شده است، ضمن اینکه از ۱۶۲ میلیون دلار عرضه شده تنها ۵۹ میلیون دلار معامله شده است. از ۷۲ میلیون روبل روسیه که در این روز در نیما عرضه شده معادل ۶۹ میلیون روبل معامله شده است؛ همچنین در این روز ۳ میلیون روپیه هند نیز عرضه شده که ۲ میلیون آن معامله شده است. ضمن اینکه ۵۵۵ میلیون یوان چین در نیما عرضه شده که فقط ۲۴ میلیون یوان معامله شده است. از ۵۴ میلیون یورو عرضه شده در روز چهارشنبه نیز تنها ۵ میلیون یورو معامله شده است. بررسی آمار میزان ارزهای عرضه و معامله شده در نیما نشان می‌دهد که بازارساز با قدرت در تأمین مالی نیازهای اساسی نیما حضور دارد و مشکلی در تأمین ارز متقاضیان وجود ندارد. با این حال اتقلا دلالت‌های بازار برای افزایش قیمت ارز قابل تأمل است، چراکه آمارهای رسمی نشان می‌دهد مشکلی در تأمین ارز کشور وجود ندارد و آنچه در این ایام به نوسانات ارزی دامن می‌زند تلاش دلالت‌ها و سوداگران ارزی برای التهاب آفرینی با استفاده از خبرهای سیاسی و تحولات منطقه است. همانطور که بارها گفته شده دلیل اقتصادی برای این نوسانات وجود ندارد.

عرضه پر قدرت بازارساز در نیما

آمارهای دریافتی از میزان عرضه ارز در بازار نیما طی دو روز پایانی هفته گذشته نشان می‌دهد که به‌رغم افزایش عرضه از سوی بازارساز، خریداری برای ارزهای اصلی در نیما وجود ندارد.

نگاهی به میزان ارزهای عرضه شده در سامانه نیما طی روزهای پایانی هفته گذشته نشان می‌دهد که به‌رغم افزایش عرضه از سوی بازارساز، خریداری برای ارزهای اصلی که در نیما عرضه می‌شود، وجود ندارد.

طی دو روز پایانی هفته قبل ارزهای اصلی شامل درهم، دلار، یورو، ین، روبل روسیه، روپیه هند و یوان چین در نیما عرضه شدند که در ادامه جزئیات و میزان ارزهای عرضه و معامله شده را بررسی خواهیم کرد

شود؛ اول خرید به قیمت ترجیحی از آنها مد نظر بوده تا بتوانیم جاذبه خوبی برای ورودشان به ایران فراهم کنیم. دوم اینکه البته در قانون هم ذکر شده، شرایط سرمایه‌گذار خارجی باید با سرمایه‌گذار داخلی برابر باشد که البته ما به دنبال ایجاد شرایط بهتر برای سرمایه‌گذار خارجی هستیم. رئیس کل سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران در پایان گفت: هدف سرمایه‌گذار از ورود به ایران فقط بازار داخلی ایران نیست بلکه بازار کل منطقه را در نظر دارد از این جهت ما به دنبال رفع موانع صادراتی برای آنها نیز هستیم.

که سرمایه‌گذار خارجی از همه فرصت‌های سرمایه‌گذاری در ایران در راستای منافع و اهداف سرمایه‌گذاری خود استفاده کند. وی ابراز کرد: ما در دولت سیزدهم منتظر کشورهایی که باید ابتدا موانع سیاسی خود را برای ورود سرمایه‌گذار خود حل می‌کردند، نمادیم و به سمت کشورهای همسو هم‌راستا رفتیم و این یکی از دلایل مهم افزایش سرمایه‌گذاری در این دوره بوده است. معاون وزیر اقتصادی عنوان کرد: از ابتدای امسال با دستور رئیس جمهور تصمیم گرفته شد تسهیلاتی برای رفع موانع سرمایه‌گذاران در نظر گرفته

کرده‌اند، ایرانی‌های مقیم خارج از کشور بوده‌اند و در نهایت پاکستان و هندوستان در رتبه‌های بعدی هستند.

رئیس کل سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران گفت: یکی از دلایل مهم ورود این حجم سرمایه به ایران ابتدا تغییر رویه در دولت بوده است. ما در گذشته همواره اعلام می‌کردیم که برای ورود سرمایه به ایران باید به سمت کشورهای همسایه، همسو و قدرت‌های نوظهور مانند چین و روسیه گام برداریم. فکری اضافه کرد: یکی از دلایل افزایش حجم سرمایه‌گذاری در ایران تضمین بازگشت سود و اصل سرمایه به سرمایه‌گذار است؛ در عین حال ما شرایطی را فراهم می‌کنیم

سرمایه‌گذاری و حدود ۴ میلیارد و ۸۰۰ میلیون دلار صورت گرفته است.

معاون وزیر اقتصاد گفت: صنعت، بخش دیگر جاذبه سرمایه‌گذاری خارجی در ایران بوده که به دلیل طرح‌های بزرگ و جذاب توانسته سه میلیارد و ۷۰۰ میلیون دلار جذب سرمایه خارجی داشته باشد.

فکری در خصوص کشورهایایی که بیشترین سرمایه را وارد ایران کرده‌اند، بیان داشت: کشورهایی که در ایران در این بازه زمانی یعنی دو سال برای دولت سیزدهم سرمایه وارد ایران کرده‌اند، ابتدا روسیه به عنوان بزرگ‌ترین سرمایه‌گذار با ۳۱ درصد سرمایه‌گذاری بوده و سپس امارات و چین را می‌توان عنوان کرد. وی تأکید کرد: بخش بعدی که حدود ۱۰ درصد سرمایه وارد ایران

رئیس کل سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران اعلام کرد: با تغییر رویه در دولت سیزدهم ۵۷۸ طرح سرمایه‌گذاری به مبلغ ۱۰ میلیارد و ۶۰۸ میلیون دلار وارد ایران شده است. به گزارش وزارت اقتصاد، علی فکری در برنامه سلام تهران اظهار کرد: از ابتدای شهریور ۱۴۰۰ تا پایان دی‌ماه امسال ۵۷۸ طرح سرمایه‌گذاری خارجی به صورت اجرایی درآمده است که حجم کلی این سرمایه‌ها ۱۰ میلیارد و ۶۰۸ میلیون دلار است.

وی درباره بیشترین بخش‌های جذاب برای سرمایه‌گذاران خارجی هم بیان کرد: سرمایه‌گذاری خارجی در ایران در بخش‌های مختلف بوده که بالاترین میزان جذب سرمایه در بخش نفت و گاز بوده که با ۵